

Lunds universitet

Socialhögskolan

SOL 064

Höstterminen 2002

C-uppsats

Vad är nödvändig konsumtion?

- en enkätstudie om vad tre sjundeklasser i Lund anser vara nödvändig
konsumtion

Författare: Hanna Germell
Handledare: Torbjörn Hjort

ABSTRACT

The aim of this essay was to find out what children consider to be necessary consumption at three senior level schools in the municipality of Lund. I had three questions to help me to reach my aim:

- What consider pupils in senior level to be necessary consumption?
- Are there any differences between the answers from the girls and the boys?
- Are there any differences between the pupils depending on which school area they belong to?

The instruments used in this study was a questionnaire with 24 questions and literature study.

The conclusions were:

The answers from the questionnaire showed that 10 consumption articles are more necessary than others are; computer at home, my own stereo, my own bike, Internet at home, my own room, go on vacation once in a year, money on my own, economical possibilities to follow the clothes trend and when it's necessary buy new clothes and not second-hand.

There were no remarkable differences between the answers from the girls and the boys.

The area with higher benefits showed that the consumption were less necessary than in the two other districts.

FÖRORD

Jag vill här passa på att tacka de personer som gjort denna studie möjlig att genomföra.

Ett varmt tack till:

De klassföreståndare på respektive skola som låtit mig genomföra undersökningen på lektionstid.

Eleverna på Norra Fäladsgården, Fågelskolan samt Lerbäckskolan som svarade på enkäten.

Jag vill även framföra ett stort tack till min handledare Torbjörn Hjort för allt stöd under uppsatsskrivandet.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

<u>FÖRORD</u>	2
<u>1 INLEDNING</u>	5
<u>1.1 Problemformulering</u>	5
<u>1.2 Syfte och frågeställningar</u>	6
1.2.1 Syfte	6
1.2.2 Frågeställningar	6
<u>1.3 Metodkapitel</u>	6
1.3.1 Metod och urval	6
1.3.2 Sökfraser	7
1.3.3 Utformning och bearbetning av enkät	8
<u>1.4 Definition av begreppet barnperspektiv</u>	8
<u>1.5 Etiska överväganden</u>	9
<u>1.6 Fortsatt framställning</u>	9
<u>1.7 Teoretisk utgångspunkt</u>	9
1.7.1 Den konsensuella fattigdomsdefinitionen	9
1.7.2 Modern konsumtionsforskning	10
<u>1.8 Tidigare forskning</u>	11
1.8.1 För liten för pengar?	11
1.8.3 Barn och konsumtion	13
<u>1.9 Fattigdom</u>	14
<u>2 REDOVISNING AV INSAMLAT MATERIAL</u>	15
<u>2.1 Presentation av skolklasserna</u>	15
2.1.1 Norra Fäladsgården	15
2.1.2 Fågelskolan	15
2.1.3 Lerbäckskolan	16
2.2 Närmare presentation av de tre områdena	18
2.2.1 Presentation av enkätsvaren	19
<u>3 ANALYS</u>	29
<u>3.1 Slutsats</u>	32
<u>LITTERATURFÖRTECKNING</u>	33

BILAGA 1
ENKÄT
BILAGA 2
ENKÄTSVAR

1 INLEDNING

1.1 Problemformulering

Barnfattigdomen uppmärksammas allt mer. Enligt en undersökning lever vart femte barn i Sverige 2002 i fattigdom (Rädda barnens hemsida). I det stora antalet intervjuer med barn och deras familjer som följde efter Rädda barnens rapport, ”*Barns ekonomiska utsatthet under 1990-talet Bidrag till ett kommunalt barnindex*”, framgick det tydligt att fattigdom präglar barnens vardag. De fattiga barnen kan inte följa med kompisarna och fika eller gå på bio. De blir heller inte bjudna på kalas, då de aldrig har möjlighet att bjuda tillbaka. Skillnaden mellan barnen i de fattigaste och de rikaste familjerna ökar. En fördjupande analys av barnfattigdomen visar också att skillnaden mellan barn med svensk respektive utländsk bakgrund har ökat. År 2000 var risken att leva i fattigdom fyra gånger större för barn med utländsk bakgrund än barn med svensk bakgrund.

Enligt artikel 27 i FN:s barnkonvention om barns rättigheter har varje barn rätt till en skälig levnadsstandard. Barn ska inte diskrimineras till följd av föräldrarnas ekonomiska situation (Salonen, 2002b).

Vi har alla en bild av vad vi tror att barn i en viss ålder vill ha och tycker är nödvändigt. Forskning visar på att många föräldrar gör allt för sina barn, så att de ska ha samma möjligheter som sina kamrater (Hjort & Salonen, 2000).

Mitt intresse för barnfattigdom väckes då det under det senaste året varit inslag på nyheterna om barns olika ekonomiska möjligheter. Bland annat var det en ensamstående mamma som inte hade råd att göra matsäck åt sina barn då de skulle på utflykt med skolan. En annan ensamstående mamma hade inte råd att köpa både inne- och utegymnastikskor till sin son. Då jag hörde detta kunde jag först inte förstå att mammorna bor i Sverige. Under min barndom har jag tagit gymnastikskor och matsäck vid utflykt som en självklarhet. Jag har aldrig tidigare reflekterat över att en del familjer faktiskt inte har råd att köpa, för mig, självklara saker till sina barn. Jag gick länge och funderade på att skriva min C-uppsats om barnfattigdomen i Sverige. Jag var tvungen att tänka om då det visade sig att det skulle bli mycket känsliga frågor som jag skulle ställa till barnen. Jag har därför avgränsat mig till att undersöka på vad barn anser som nödvändig konsumtion.

1.2 Syfte och frågeställningar

1.2.1 Syfte

Syftet med denna undersökning är att få kunskap om vad sjundeklassare i Lund anser vara nödvändig konsumtion för sin ålder.

1.2.2 Frågeställningar

- Vad anser elever i sjundeklass vara rimligt att kunna köpa/äga/göra?
- Kan man se några tydliga skillnader mellan flickors och pojkars svar?
- Kan man utläsa några stora skillnader bland eleverna beroende på i vilket område de går i skolan?

1.3 Metodkapitel

1.3.1 Metod och urval

För att kunna få kunskap om vad sjundeklassare anser vara nödvändig konsumtion har jag valt att undersöka högstadieskolor i Lunds kommun. Skolor i Lunds kommun valdes av för mig praktiska och ekonomiska skäl.

För att det insamlade materialet skulle bli hanterbart i förhållande till den tid jag hade till mitt förfogande, var jag tvungen att göra vissa avgränsningar. Jag bestämde mig därför för att undersöka tre sjundeklasser från tre olika högstadieskolor.

Valet av respondenternas ålder bygger på att barn i den åldern börjar få en viss uppfattning om pengars värde. Det är inte helt ovanligt att en del sjundeklassare själv får hushålla med sitt barnbidrag och har därmed fått egna erfarenheter av att handskas med pengar (Sonesson, 1999; Näsman & von Gerber, 2001b). Vilket enligt min mening gjort barnen mer medvetna om vad saker och ting kostar.

För att ta del av barns kunskap om vad de anser som nödvändig konsumtion, har jag valt att göra en kvantitativ undersökning med hjälp av enkäter. Studien kommer även att kompletteras med relevant forskning. I ”*Enkätboken*” beskriver Trost (2001) att bruket av gruppenkäter är vanligt förekommande i skolor och i andra sammanhang där flera är samlade och kan nås med ett och samma frågeformulär. Det är en fördel om den som sköter gruppenkäterna närvarar då respondenterna ska fylla i formulär. Dels får respondenterna möjlighet att ställa frågor och dels blir processen av utlämnandet och insamlandet av enkäten minimal. Antalet ifyllda

enkäter blir högre, då respondenterna själva inte behöver skicka in sina svar. Standardiserade frågor är vanligast då man gör en kvantitativ undersökning. Med standardisering menas att enkäten ser likadan ut för alla respondenterna samt att enkäten delas ut till samtliga respondenter inom en begränsad tid (Trost, 2001).

Enkäten som jag utformat innehåller standardiserade frågor, där respondenten får välja mellan fyra olika fasta svarsalternativ (bilaga 1) (Denscombe, 2000).

För att få tag på mina respondenter har jag först kontaktat skolornas rektorer. Det var svårare än jag trodde att få tillstånd till att utföra undersökningen från högstadieskolornas rektorer. Dels för att det är många som vill utföra undersökningar på skolorna i Lund och dels på grund av tidsbrist. Undersökningen gjordes i december.

En skola ville själv sköta utlämnandet och insamlandet av enkäten om eleverna skulle delta i undersökningen. På grund av svårigheterna av att komma till på skolorna gick jag med på det. Jag gav tydlig information till den klassföreståndare om hur enkäterna skulle fyllas i. Trots det vet jag inte hur situationen såg ut i klassrummet, då respondenterna fyllde i enkäten. På de två andra skolorna delade jag själv ut enkäten till respondenterna under lektionstid.

Min första tanke då jag gjorde mitt urval av skolor byggde på att jag önskade undersöka respondenter från så olika miljöer och bakgrunder som möjligt. Efterhand har jag varit tvungen att ändra mitt geografiska urval eftersom det var endast tre skolor som ville vara med i undersökningen. Dessa tre skolor skiljer sig inte så mycket från varandra som jag hade velat. Av respektive skola har jag fått namnen på de klassföreståndare som har en sjundeklass. Därefter har de klassföreståndare som jag först fått tag på via telefon blivit tillfrågade. Valet av både skolor och klasser har till viss del varit slumpmässiga.

Undersökningen är tillförlitlig i den mening att om man hade gjort om undersökningen om ett eller ett par år hade man fått ungefär samma svar. Det beror på att modet om vad som anses nödvändigt håller i sig några år. Hade man däremot gjort om samma undersökning om tio år, hade med all sannolikhet andra resultat utkristalliserats.

1.3.2 Sökfraser

Litteratur som är relevant för undersökningens syfte har sökts under ämnesord som barn, konsumtion samt fattigdom. Sökningarna har till största del genomförts i databaserna Libris (nationell biblioteksdata), Lolita (Lunds universitets bibliotekskatalog) samt Lunds universitets artikelsökning. Då jag sökt efter utländsk litteratur har motsvarande ämnesord på engelska använts.

1.3.3 Utformning och bearbetning av enkät

Till min hjälp då jag utformade enkäten använde jag boken ”*Konsensuell fattigdom – en studie av konsumtion och attityder till konsumtion*” (Halleröd, Marklund, Nordlund & Stattin, 1993). Författarna har i denna undersökning vänt sig till vuxna respondenter (ibid.). Genom att anpassa författarnas frågeformulär till mitt urval av respondenter erhöles en enkät med sammanlagt 24 frågor. För att ett frågeformulär ska karaktäriseras som forskningsmässigt ska det:

- Vara utformat för att samla information som sedan kan användas som data för analys.
- Bestå av en serie nedtecknade frågor. Poängen här är att alla som ska besvara frågeformuläret läser en identisk uppsättning av frågor.
- Samla information genom att fråga människor direkt om de saker som är relevanta för undersökningen (Denscombe, 2000).

Som jag tidigare har beskrivit bestod varje fråga av fyra olika fasta svarsalternativ. Enkäten kodades och skrevs in i datorprogrammet Microsoft Excel. Varje enkät tilldelades ett nummer, på så sätt kunde jag lätt hitta enkäten vid eventuella fel. Varje skolklass blev kodad med ett nummer samt frågornas fyra olika svarsalternativ med ett nummer. Även kön, flicka/pojke tilldelades var sitt nummer. Därefter skrev jag in frågorna i var sin kolumn i Microsoft Excel. Efter detta kunde jag snabbt och lätt läsa in enkätsvaren i datorn. I och med kodningen och bearbetningen av enkäten var det mer överskådligt att ta del av enkätens utfall samt jämföra olika variabler med varandra.

1.4 Definition av begreppet barnperspektiv

Studien kommer att utgå från ett barnperspektiv. Ett förändrat synsätt på barn och barndom har medfört en omvärdering av barn som informanter. Begreppet barnperspektiv har kommit att användas flitigt i många sammanhang under senare tid med många olika innebörder. Rasmusson skriver i sin avhandling ”*Stadsbarndom*” (1998) om en forskare, som menar att begreppet barnperspektiv är mångtydigt och föränderligt och att det inte nödvändigtvis behöver ges en klar och entydig definition. Det finns inte bara ett barnperspektiv utan många (Rasmusson, 1998). Eftersom begreppet barndom varierar historiskt, kulturellt och socialt kommer begreppet barnperspektiv att göra det samma (Rasmusson, 1998, hänvisat till Andersson, 1995).

Att använda barn som informanter är inget nytt, men uppmärksamheten riktas nu mera i ökad utsträckning mot på vilket sätt barn kan tala för sig själva och på vilket sätt vuxna kan utveckla sin förmåga att tolka och förstå barns utsagor (Rasmusson, 1998).

1.5 Etiska överväganden

Jag har valt att undersöka vad respondenterna anser vara nödvändig konsumtion för sin ålder istället för att undersöka vad de egentligen konsumerar. Att ställa frågor om vad respondenterna konsumerar är enligt min mening en mycket känslig fråga. För att förhindra att någon av mina respondenter ska känna sig utpekade eller kränkta har jag valt att istället undersöka vad respondenterna anser vara nödvändig konsumtion.

1.6 Fortsatt framställning

Här nedan följer ett teoriavsnitt som handlar om olika sätt att definiera begreppet fattigdom samt behovet av konsumtion. Därefter kommer ett avsnitt om tidigare forskning. Här presenteras den forskning som jag tycker är mest relevant för studien. Efter detta kommer ett kort avsnitt om hur man på olika sätt kallas fattig utifrån olika index. Sedan kommer studiens huvudkapitel, nämligen redovisning av insamlat material. Jag avslutar uppsatsen med en analys och en slutsats.

1.7 Teoretisk utgångspunkt

Det finns en hel del teorier som alla ger olika förklaringar till begreppet fattigdom samt behovet av konsumtion. Nedan kommer de teorier som är mest relevanta för studien att belysas.

1.7.1 Den konsensuella fattigdomsdefinitionen

I boken ”*Konsensuell fattigdom*” tar Nordlund (1993) i sitt kapitel ”*Nödvändig konsumtion*” upp den konsensuella fattigdomsdefinitionen. Denna definition bygger vidare på teorin om relativ deprivation. Genom denna teori definieras fattigdom som en avvikelse från den allmänna livsstilen. Enligt den konsensuella fattigdomsdefinitionen är avvikelserna från det

normala och ojämlika fördelningarna av ekonomiska resurser intressanta men inget tecken på ”fattigdom” (Nordlund, 1993).

I kapitlet tar Nordlund även upp en studie som gjorts under 1980 – talets Storbritannien om vad befolkningen ansåg vara minimistandarden. De som intervjuades fick utifrån en lista på 36 artiklar och aktiviteter uppge vilka konsumtionsartiklar/sociala aktiviteter de ansåg vara nödvändiga för att upprätthålla en minimistandard. I de fall där över 50% av befolkningen klassade något som nödvändigt användes det som en indikator på deprivation. De intervjuade fick även svara på vilken typ av konsumtion/sociala aktiviteter som de saknade. Genom att relatera saknaden av konsumtion med de av majoriteten definierade indikatorerna kunde forskarna bestämma den andel, som enligt deras definition, kunde betecknas som fattiga i Storbritannien 1985. Den konsensuella definitionen av fattigdom bygger alltså på vad majoriteten av människor uppger som nödvändigt (Nordlund, 1993).

1.7.2 Modern konsumtionsforskning

Sonesson tar i sin bok ”*Barn och konsumtion*” (1999) upp Georg Simmel som analyserade modet som ett socialt fenomen. Simmel ser modet som en möjlighet för olika sociala grupper att markera en distans till sin omgivning. Samtidigt betonar han att man med detta beteende också ger uttryck för gruppens gemenskap. Denna tolkning är fortfarande mycket aktuell när det gäller att förstå barns önskan om att klä sig som sina kompisar (Sonesson, 1999). Simmel betonar att modet tillhör de ”ytliga” områdena i människors liv. Både sättet att klä sig och roa sig är områden där beteendet bestäms av modet. Enligt Simmel kan man upprätta ett skydd kring andra mer väsentliga delar av personligheten genom att följa modet och observera dess regler. Känsliga individer kan på så sätt skydda sitt inre genom en slavisk imitation av modets regler. Detta antagande kan också på många sätt förklara varför barn är mycket angelägna om att följa modet. Barn kan också betona det individuella genom ett medvetet avståndstagande till modet. Det är alltså två funktioner hos modet som är väsentliga dels att markera olikheter och dels att markera likheter (Sonesson, 1999). Denna teori stöds av ytterligare en forskare vid namn Kline, som menar att barn i ännu större utsträckning än vuxna är beroende av att uttrycka sig genom konsumtionsvaror. De rätta kläderna och prylarna fungerar ofta som en inträdesbiljett till kamratgruppen (ibid.).

1.8 Tidigare forskning

När jag sökt efter litteratur som är relevant inom området *vad barn anser vara nödvändig konsumtion* har det visat sig att mina ”träffar” inte har överensstämmt med mitt upplägg. Det finns en hel del litteratur om hur barns hälsotillstånd påverkas av att leva i fattigdom samt vuxnas syn på fattigdom. Men någon litteratur som enbart berör vad barn anser vara nödvändig konsumtion var väldigt svårt att finna. Med anledning av ovanstående kommer jag i detta avsnitt endast att hänvisa till ett fåtal författare.

1.8.1 För liten för pengar?

”*För liten för pengar?*” är ett tvärvetenskapligt projekt förlagt till Institutionen för tematisk utbildning och forskning (ITUF) vid Linköpings universitet (Näsman & von Gerber, 2001a). Genom öppna tematiska gruppintervjuer har forskarna fått ta del av barns ekonomiska värld. Den första boken i serien heter ”*Mina Pengar Kan små barn handla själv?*” och handlar om förskolebarns ekonomiska värld. Totalt deltog 72 barn, 43 pojkar respektive 29 flickor i undersökningen. Barnen kommer från förskolor i bostadsområden med flerfamiljs- respektive enfamiljshus i tre kommuner (en storstadsförort, en mellansvensk industristad samt en kommun med stor del landsbygd). Exempel på frågor som barnen fick svara på var *var ifrån får föräldrar sina pengar?*. En del barn svarade att deras föräldrar får pengar från banken. Enligt ett par barn fick mammorna pengar från papporna och papporna av mammorna, vilket kan vara baserat på erfarenheter från hemmet (ibid.). Huvudfrågan i denna bok är *vilken ekonomisk kompetens små barn kan sägas ha*, om deras ekonomiska vardag tas som utgångspunkt. Att leka är det som barnen framför allt beskriver att de ägnar sig åt på dagis. Lekens centrala ställning i de små barnens liv kan tala för att den också kan vara en viktig källa till erfarenheter av ekonomi. Barnen kan genom leken pröva på aktiviteter de ännu inte får eller kan göra på riktigt, men också återskapa sina erfarenheter från livet utanför leken. Det vanligaste exemplet var att leka affär. I den klassiska leken Mamma, Pappa, Barn fanns ekonomiska inslag i form av att man går och handlar. Även genom spel som t ex diamanten förklarar barnen hur de lär sig handskas med pengar (Näsman & von Gerber, 2001a).

Nästa bok i serien ”*För liten för pengar?*” heter ”*Räkna med oss Vi i 5:an berättar om pengar*”. Totalt deltog 148 barn, 58 pojkar respektive 90 flickor i undersökningen. Barnen fördelades jämt mellan de olika typerna av bostadsområden och kommuner. 28 barn var födda utanför Sverige. 31 barn hade en arbetslös mamma, 105 en mamma som arbetade. 23 barn hade en arbetslös pappa och 122 hade en pappa som arbetade.

Denna undersökning bygger på öppna tematiska gruppintervjuer, individuella intervjuer, uppsatser samt teckningar. Barnens ekonomiska erfarenheter, strategier och materiella villkor får barnen svara på i en enkät. Barnen har även fått göra upp en budget och fylla i en kassabok. De olika metoderna har fått komplettera och problematisera varandra. Sammanfattningsvis har man frågat barnen om föräldrarnas inkomster, skulder och hushållsstandard, eftersom det direkt berör barnens ekonomiska standard. Barnen och föräldrarna verkar inte prata särskilt mycket om hur familjen har det ekonomiskt även om vardagsinköp och vad man har råd med förekommer bland samtalsämnena. Barnen beskriver att de inte deltar i de stora ekonomiska sammanhangen i familjen. I förhållande till hushållets stora ekonomiska omsättning är barnen passiva konsumenter. Barnen beskriver däremot att de har ett ekonomiskt liv i familjen där de är aktörer, t ex förhandlar om veckopengen. Det framkom att både barnen själva och föräldrarna sparade pengar åt barnen. Detta har inneburit att barnen fått tänka över vad man sparar till, hur man gör när man sparar och vem som får bestämma över sparade pengar. I skolans verksamhet ingår inte mycket av ekonomiskt lärande. Det viktigaste barnen får med sig från skolan för att klara av sin vardagsekonomi är förmågan att kunna räkna (Näsman & von Gerber, 1999).

Den senast utgivna boken i serien *"För liten för pengar?"* heter *"Typ pank. Från 5an till 9an - en väg mot ekonomisk kompetens?"*. Den här rapporten bygger på öppna tematiska gruppintervjuer och en enkät. Urvalet är pojkar och flickor från skolor i bostadsområden med flerfamiljs- respektive enfamiljshus i tre olika kommuner, storstadsförort, mellansvensk industristad samt kommun med stor del landsbygd. Att föräldrarna hade bra eller normal inkomst ansåg en stor andel av både barnen i årskurs 5 och tonåringarna. Men andelen var betydligt lägre bland tonåringarna särskilt när det gäller mammans lön. *Är detta ett uttryck för en bättre kunskap om föräldrarnas löner eller om generella löneskillnader mellan män och kvinnor?* är en av frågorna författarna ställer sig (Näsman & von Gerber, 2001b). De slutsatser författarna drar är att tonåringarnas ekonomiska värld som växt fram är lik den som de fann i årskurs 5. Varken de yngre barnen eller tonåringarna var i allmänhet särskilt insatta i familjens budget. Ingen av åldersgrupperna ansåg sig ha något inflytande på familjens större inköp. Bilden av familjens ägande av kapitalvaror och semesterresor var relativt lika i de båda åldersgrupperna. I bedömningen av familjernas ekonomiska situation i övrigt finns däremot skillnader. T ex lyfte tonåringarna i betydligt högre grad fram att föräldrarna hade skulder och trodde mindre ofta att föräldrarna sparade. Gräl med föräldrarna om pengar var betydligt vanligare förekommande hos tonåringarna. Skillnaden kan tolkas utifrån att tonåringarna hade större behov av konsumtion och i högre grad ansåg att deras pengar inte räckte till.

Konsumtionen var för tonåringarna viktig inte minst av sociala skäl. Större andelen av tonåringarna uppgav att det var viktigt att ha likadana kläder och saker som de andra i klassen (Näsman & von Gerber, 2001b).

1.8.3 Barn och konsumtion

En annan författare som jag tänker nämna i detta avsnitt är docent Inga Sonesson. Sonesson belyser i boken ”*Barn och konsumtion*” (1999) främst den forskning som de senaste femton åren har utförts i Sverige när det gäller barns konsumtion.

Människans möjligheter till att konsumera är beroende av många olika faktorer t ex den tid man lever i, samhällets utformning samt individens kön och ålder. I större delen av boken belyser författaren medias påverkan på barns konsumtion. Det är speciellt ett avsnitt i boken som jag särskilt vill nämna, nämligen ”*Familj och konsumtion*”. Här tar författaren upp en undersökning som analyserar föräldrars inställning till barnens konsumtion. 20 föräldrar som köpte leksaker på Toys ”R” Us intervjuades och fem bandade intervjuer genomfördes i hemmet. Det framkom av undersökningen att barn tycktes vara väl medvetna om vilka regler som gällde för konsumtion i deras familj. Mycket av det som forskaren hörde vid sitt besök i leksaksaffären handlade om barnens egen ekonomi. Exempelvis, hur mycket pengar det finns i spargrisen, om det inte var bättre att spara lite längre och få en mer efterlängtd sak. I takt med barndomens så kallade normalisering, anförtros barn allt tidigare en del av ansvaret för sin egen ekonomi. Att barn vill ha samma saker som sina kompisar är inte ett uttryck för ett habegär utan ett viktigt identitetsarbete, anser forskaren. Barn skapar sin kollektiva identitet och hittar sin egen plats i gruppen med hjälp av gemensamma ting, genom att se samma TV-program och äga samma sorts saker (Sonesson, 1999).

I en annan kvalitativ studie (Sonesson, 1999) av 36 familjer, beskrivs och analysers barns (även vuxna barns) inflytande över föräldrarnas och familjens inköp och konsumtion. Den metod som använts är djupintervjuer med föräldrar och barn var för sig. Barnens ålder var mellan 13-30 år. Sammanfattningsvis visade studien stora olikheter mellan familjerna, men trots detta kunde man påvisa vissa trender. Barnens inflytande var till exempel större när det gällde inköp än när det gällde att bestämma över familjens aktiviteter. Barnens ålder spelade ofta en avgörande roll. Ju äldre barnen var, i desto större utsträckning lyssnade man på dem. Familjens socioekonomiska situation hade också en inverkan. Ju mer välbärgad familjen var, i desto större utsträckning fick barnen vara med och bestämma. Detta förklaras i denna studie med att familjer med hög ekonomisk har större möjligheter att konsumera och därmed får barnen också större möjlighet att vara med och påverka (Sonesson, 1999). Sonesson refererar

i boken ”*Barn och konsumtion*” även till en surveyundersökning från våren 1978 vars syfte bland annat var att beskriva barns värderingar av konsumtion och arbete, samt attityder till sparande och konsumtion. I undersökningen deltog 272 barn och ungdomar i årskurserna 3, 5, 7 samt deras mödrar. Undersökningen genomfördes i en förort till Stockholm.

Sammanfattningsvis visade denna undersökning att en mycket stor del av ungdomarna har ett kommersiellt intresse och att detta väcks tidigt. Speciellt flickorna tycker att det är roligt att gå i affärer och köpa saker. Den konsumtion som ungdomarna ägnar sig åt skiljer sig på många sätt från de vuxnas. Ungdomarnas konsumtion begränsas till produkter som objektivt sett inte är nödvändiga. De står oftast inte själva för mat, bostad och kläder utan tränas till konsumenter genom köp av produkter för att sysselsätta sig själva (ibid.).

1.9 Fattigdom

Fattigdom är ett välkänt begrepp men är svårt att identifiera. Fattigdom relateras till landets ekonomiska status, den sociala situation man lever i etc. etc. ” *Det finns inget entydigt vedertaget sätt att mäta hushållens levnadsstandard på. Alla försök att dra en gräns - ett fattigdomsstreck - mellan fattiga och icke-fattiga utgår dels från samtidens normer och värderingar, dels från vilka möjligheter vi har att mäta fattigdomen /---/.* ” (Salonen, 2002a s 23). I den moderna fattigdomsforskningen har olika inkomstrelaterade definitioner dominerat. EU:s officiella definition av fattigdom är baserad på en minimigräns som motsvarar högst 50% av landets medianinkomst det aktuella året. En annan definition kallas ”ekonomiskt fattiga”. Då utgår man från både hushållets inkomster och utgifter. Inkomsten beräknas på samma sätt som s.k. EU-fattiga, men utgiftssidan utgår från en lägsta acceptabel utgiftsnivå baserat socialbidragsnormen som fastställts i mitten av 1980-talet och en norm för boendeutgifter. Detta är ett mått utvecklat av SCB som används för att skildra barnfamiljers ekonomiska situation i de årliga rapporterna ”*Barn och deras familjer*”. En tredje definition av fattigdom utgår från de hushåll som beviljas socialbidrag. Dessa hushåll har under bidragsperioden en situation som understiger vad samhället anser vara en lägsta acceptabel levnadsnivå.

Socialbidragsnormen grundas på politiska beslut som egentligen säger mer om samhällets vilja att hjälpa människor i nöd än de utsattas faktiska hjälpbehov. En fattigdomsdefinition beroende av politiska beslut kan ändras i takt med konjunkturer och värdeströmningar i

samhället. Beroende på vilken fattigdomsdefinition man utgår ifrån, får man fram olika fattigdomsstreck (Salonen, 2002a; Salonen 2002b).

En fjärde definition av fattigdom är den konsensuella fattigdomen som Nordlund (1993) tar upp i boken ”*Konsensuell fattigdom*”. Som jag tidigare beskrivit bygger definitionen av fattigdom på vad majoriteten av människorna uppger som nödvändigt (Nordlund, 1993).

2 REDOVISNING AV INSAMLAT MATERIAL

2.1 Presentation av skolklasserna

2.1.1 Norra Fäladsgården

Jag blev inbjuden att genomföra min undersökning då eleverna hade klassråd. Klassrådet var förlagt första lektionstimmen på dagen, vilket innebar att ett fåtal elever valde att sova lite längre på morgonen. Det har medfört ett lite större bortfall än nödvändigt.

Före enkäten delades ut gav jag en kort presentation av mig själv och vad syftet var med undersökningen. Jag gav tydliga instruktioner om att enkätsvaren var anonyma och att de skulle fylla i enkäten utan att prata med grannen. Extra noga betonade jag vikten av att de svarade utifrån vad de anser och inte vad de själva konsumerar. (Detta stod även på enkäten) Jag valde ändå att poängtera det inför hela klassen då jag misstänkte att inte alla skulle ta sig tid att läsa igenom instruktionerna, vilket i sin tur hade medfört att undersökningens analysdel blivit feltolkad.

Många frågor dök upp om vad jag egentligen menade med fråga 24. Därför förklarade jag frågan inför alla eleverna samtidigt under ifyllandet av enkäten. Trots detta förtydligande var det många av eleverna som inte förstod frågan.

Majoriteten av eleverna fyllde lugnt och stillsamt i enkäten utan att diskutera frågorna med sina kamrater.

2.1.2 Fågelskolan

Klassföreståndaren ville själv dela ut enkäten till sina elever. Genom e-post fick klassföreståndaren tydliga instruktioner om hur enkäten skulle fyllas i samt att enkätsvaren var anonyma. I och med att jag inte själv var med när eleverna fyllde i enkäten har jag ingen aning om hur situationen såg ut i klassrummet. Även i denna klass har eleverna inte förstätt fråga 24. Majoriteten av eleverna har antingen valt att inte alls vara på frågan eller svarat ingen åsikt.

2.1.3 Lerbäckskolan

Det var en lite orolig stämning i klassrummet då enkäten delades ut. Anledningen var att eleverna fått nya sittplatser, vilket alla inte var nöjda med. Före enkäterna delades ut, gav jag en kort presentation av mig själv och min undersökning. Jag gav tydliga instruktioner om att enkätsvaren var anonyma och att de skulle fylla i enkäten utan att prata med sina kamrater. Extra noga betonade jag vikten av att de svarade utifrån vad de anser och inte vad dem själv konsumerar. (Detta stod även på enkäten) Jag valde ändå att poängtera detta eftersom jag misstänkte att alla nog inte brydde sig om att läsa texten. Vilket i sin tur hade medfört att undersökningens analysdel blivit feltolkad. Efter erfarenheten från Norra Fäladsgårdens svårigheter att förstå fråga 24 tog jag extra tid till att förklara denna fråga. Trots detta har större delen av eleverna kryssat i svarsalternativet *ingen åsikt*. Jag vill här reservera mig för en något felvriden svarsfrekvens. Om eleverna angett svarsalternativet för att de inte har någon åsikt eller för att de inte förstod frågan vill jag ha osagt.

Det var näst intill omöjligt att få eleverna att fylla i enkäten utan att först diskutera frågan med grannen. Om man skulle vara absolut säker på att enkäten fylldes i enskildt hade en elev i taget fått fylla i enkäten i ett annat rum. Vilket i sin tur hade krävt längre tid att undersöka respondenterna.

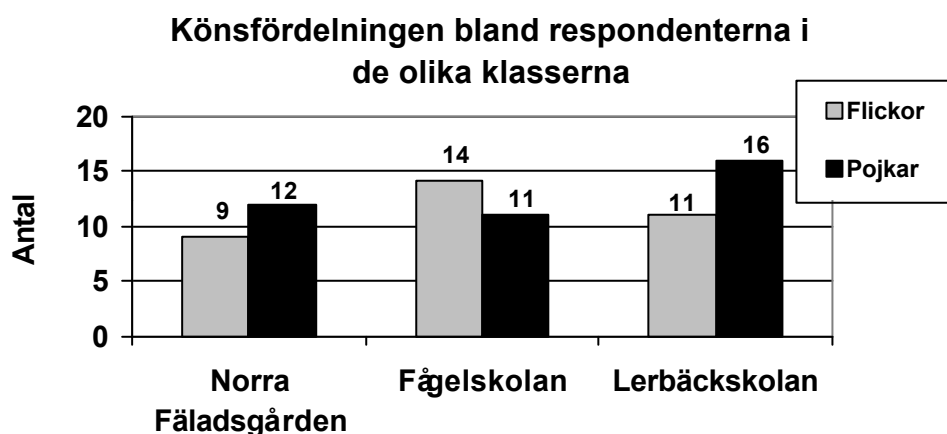

Diagram 1

Siffran anger hur många flickor/pojkar som tillhör varje klass.

Sammanlagt har de tre klasserna bestått av 73 respondenter, 34 flickor och 39 pojkar. 2 flickor och 2 pojkar var frånvarande vid undersökningstillfället på Norra Fäladsgården (n 17). Inga flickor men 2 pojkar var frånvarande på Fågelskolan då enkäten delades ut (n 23).

Däremot var det 3 flickor men inga pojkar som var frånvarande då enkäten delades ut på Lerbäckskolan (n 24). På fyra frågor i enkäten har ett internt bortfall visats på 1-2 frågor beroende på frågan. Om detta berott på att eleverna inte vetat vilken ruta de skulle kryssa i eller om det helt enkelt är en miss från deras sida, vill jag ha osagt.

2.2 Närmare presentation av de tre områdena

Tabell

	Norra Fäladen	Väster	Kobjer	Lunds Kommun
Antalet hushåll med socialbidrag år 2000	413	301	44	2236
Antalet familjer m barn med socialbidrag år 2000	200 (48,4%)*	74 (24,6%)*	15 (34,1%)*	882 (39,4%)*
Förvärvsarbetare (16 – 64 år) år 2000	3933	4504	736	44 398
Arbetslösa (18 – 64 år) enl. Arbetsförmedlingens definitioner mars år 2002	227	205	30	1752
Utrikes födda år 2000/2001	2808	1490	203	13 603
Utländska medborgare år 2000/2001	1592	777	125	6514
Medelinkomst (20 – 64 år) år 2000	160 000 kr	175 000 kr	217 200 kr	203 600
Den totala folkmängden år 2001/2002	10 459	10 438	1633	99 622

(Lunds kommuns hemsida; Bengt - Åke Leijon 2002)

**(Procenttalet visar hur många procent av hushållen som erhöll socialbidrag 2000 som hade barn i förhållande till antalet hushåll med socialbidrag i området.)*

Anledningen till att det i tabellen även finns en kolumn för Lunds kommun, är för att man ska kunna sätta områdenas situation i relation till hur det ser ut i hela kommunen. Av tabellen här ovan kan man utläsa att befolkningsmängden är nästan densamma på Norra Fäladen som på Väster. Trots detta har Norra Fäladen dubbelt så många invånare som är utrikes födda samt har utländskt medborgarskap än Väster. Antalet barnfamiljer i procent som erhöll ekonomiskt

bistånd är även dominerande på Norra Fäladen. Kobjer är det område som har lägst invånarantal samt lägst antal invånare som är utrikes födda och som har utländskt medborgarskap. Trots detta har Kobjer fler hushåll med barn som erhåller socialbidrag i förhållande till antalet hushåll med socialbidrag i området än på Väster. Kobjer är även det område som har klart högst medelinkomst år 2000, vilket kan förklaras med att endast ett fåtal invånare är arbetslösa.

2.2.1 Presentation av enkätsvaren

I detta avsnitt kommer jag främst att nämna de svar som visar påtagliga skillnader och likheter mellan skolorna samt av flickors och pojkars olika svar. (Se bilaga 2 för samtliga enkätsvar).

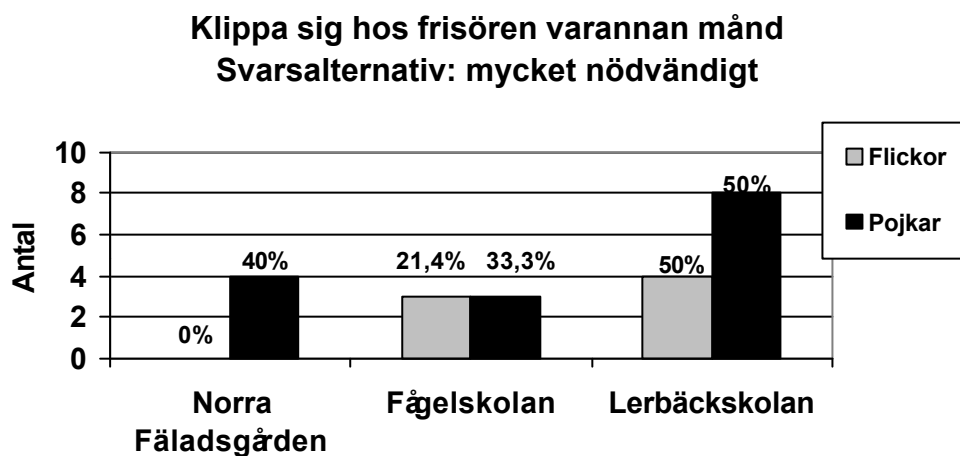

Diagram 2

Procenttal visar hur många flickor/pojkar som svarade **mycket nödvändigt**, i förhållande till hur många flickor/pojkar som svarade på frågan i respektive klass.

Av diagrammet kan man utläsa att det är procentuellt lika många flickor och pojkar på Lerbäckskolan som anser att det är **mycket nödvändigt** att klippa sig hos frisören varannan månad. Totalt sett är det fler pojkar än flickor som anser att det är **mycket nödvändigt** att klippa sig hos frisören. Vidare kan man se att det inte är några flickor på Norra Fäladsgården som anser det nödvändigt att gå till frisören varannan månad.

Färga/slinga håret en gång om året
Svarsalternativ: mycket nödvändigt

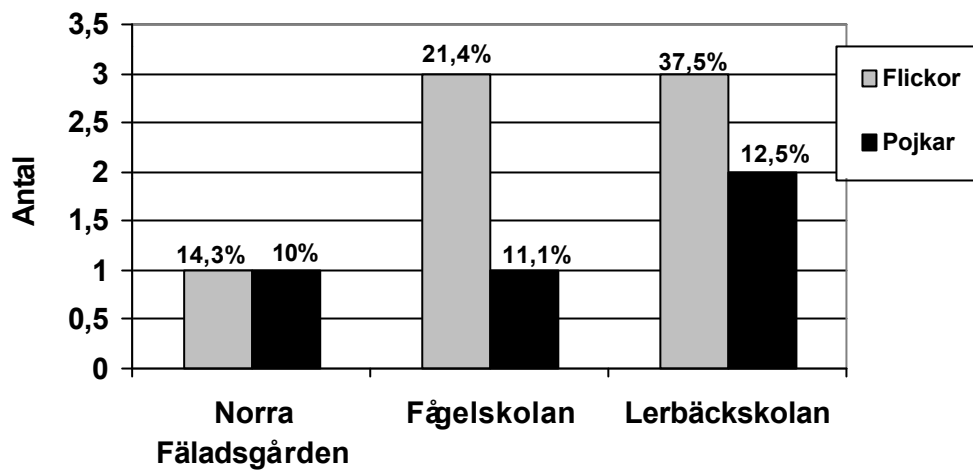

Diagram 3

Procenttal visar hur många flickor/pojkar som svarade **mycket nödvändigt** i förhållande till hur många flickor/pojkar som svarade på frågan i respektive klass.

Bland pojkarna på Norra Fäladsgården fanns ett internt bortfall på denna fråga. I detta diagram ovan kan man utläsa att procentuellt är det något fler flickor än pojkar som anser att det är **mycket nödvändigt** att färga/slinga håret en gång om året på Norra Fäladsgården. Vidare kan man se att det är lika många flickor på Fågelskolan som på Lerbäckskolan som anser det vara **mycket nödvändigt**. Totalt sätt är det fler flickor än pojkar som anser det är mycket nödvändigt att färga/slinga håret en gång om året.

Eget rum Svarsalternativ: mycket nödvändigt

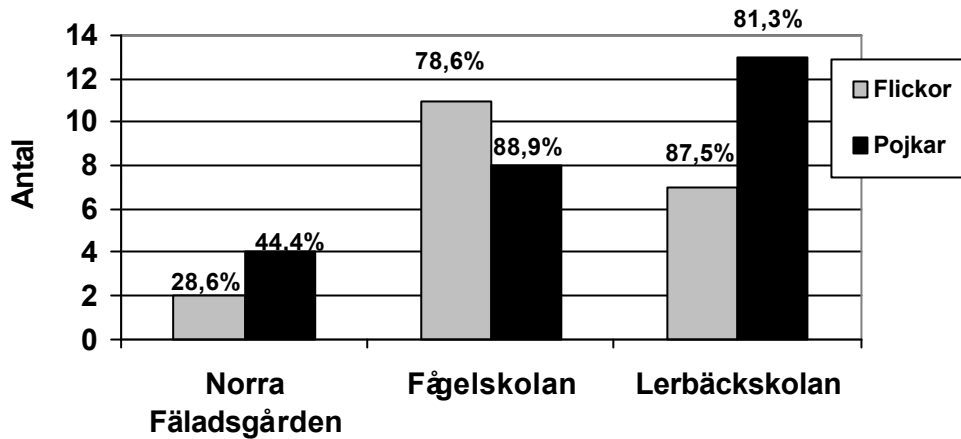

Diagram 4

Procenttal visar hur många flickor/pojkar som svarade **mycket nödvändigt** i förhållande till hur många flickor/pojkar som svarade på frågan i respektive klass.

Bland pojkarna på Norra Fäladsgården var där ett internt bortfall på denna fråga. I detta diagram kan man utläsa följande: Totalt sett är det färre respondenter på Norra Fäladsgården som anser det är **mycket nödvändigt** med eget rum än respondenterna på Fågelskolan och Lerbäckskolan. Sammantaget är det 45 respondenter som anser det **mycket nödvändigt** varav 62,1% av flickorna motsvarande 73,5% av pojkarna. Procentuellt är det fler pojkar än flickor på Fågelskolan som anser det **mycket nödvändigt**. Medan det är procentuellt fler flickor än pojkar på Lerbäckskolan som anser det vara **mycket nödvändigt** med eget rum.

Gå på disco var 14:de dag
Svarsalternativ: önskvärt men ej nödvändigt

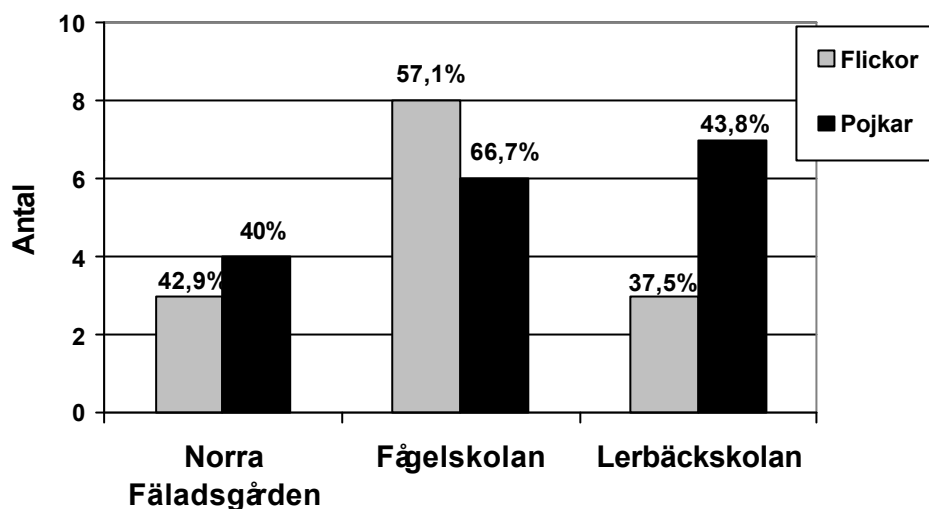

Diagram 5

Procenttal visar hur många flickor/pojkar som svarade **önskvärt men ej nödvändigt**, i förhållande till hur många flickor/pojkar som svarade på frågan i respektive klass.

I detta diagram kan man utläsa följande: Totalt sett är det ungefär lika många flickor och pojkar som anser att det är **önskvärt men ej nödvändigt** att kunna gå på disco var 14:de dag. Det är flest antal respondenter på Fågelskolan som anser att det är **önskvärt men ej nödvändigt**. Vidare är det procentuellt fler pojkar än flickor på Fågelskolan och Lerbäckskolan som anser att det är **önskvärt men ej nödvändigt** att gå på disco var 14:de dag.

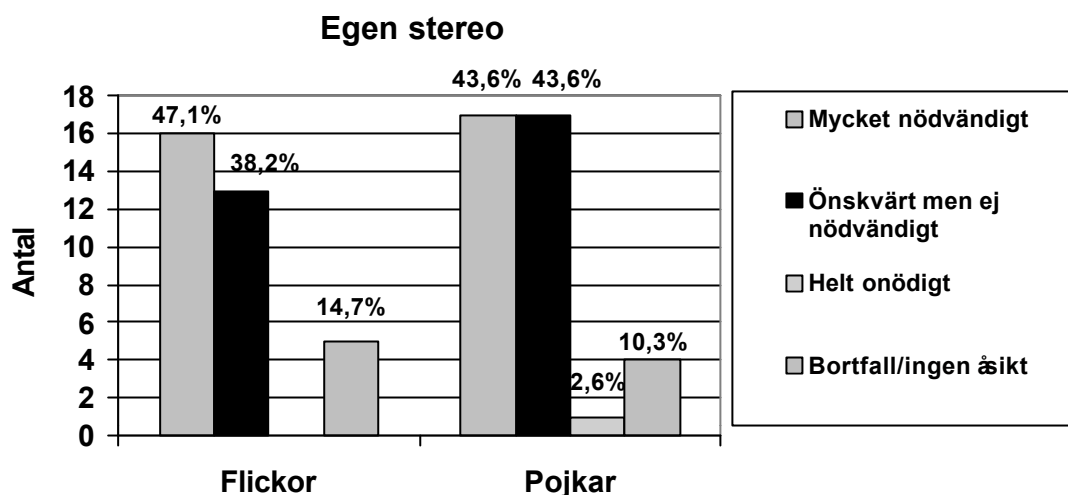

Diagram 6

Procenttal angivet i förhållande till hur många flickor/pojkar som svarade på respektive svarsalternativ.

Av diagrammet här ovan kan man utläsa följande: det är ungefär lika många flickor som pojkar som anser att det är **mycket nödvändigt** att ha egen stereo på rummet. Däremot är det bara ett fåtal av pojkarna som anser att det är **helt onödigt**. 38,2% flickor anser att det kan vara **önskvärt men ej nödvändigt** med egen stereo motsvarande 43,4% pojkar.

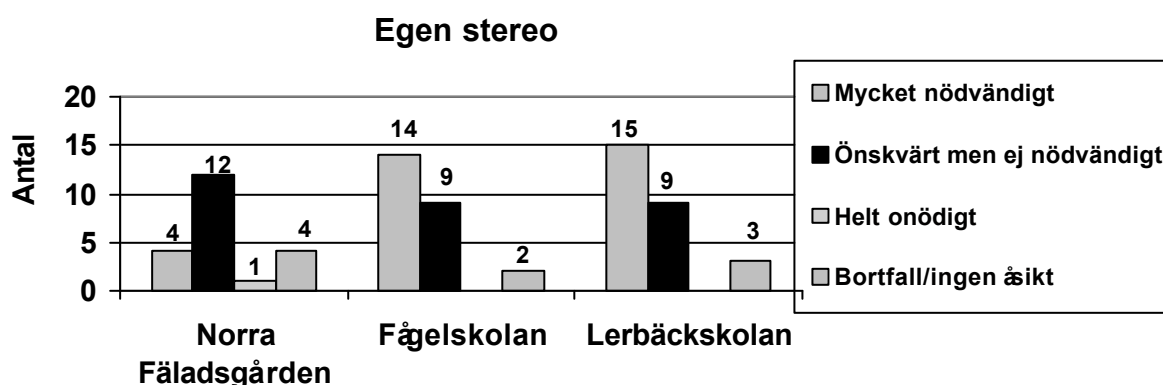

Diagram 7

Siffran anger hur många som svarat på respektive svarsalternativ.

I diagrammet ovan kan man utläsa hur de olika klasserna har svarat på frågan "egen stereo". Det är endast en respondent som tycker att det är **helt onödigt** med egen stereo. Det är ungefär

lika många respondenter på Fågelskolan som på Lerbäckskolan som anser att det är **mycket nödvändigt** med egen stereo.

Norra Fäladsgården ligger något högre i antalet svar **önskvärt men ej nödvändigt** jämförelsevis mot Fågelskolan och Lerbäckskolan. Däremot har färre antal respondenter på Norra Fäladsgården svarat **mycket nödvändigt** i jämförelse mot Fågelskolan och Lerbäckskolan.

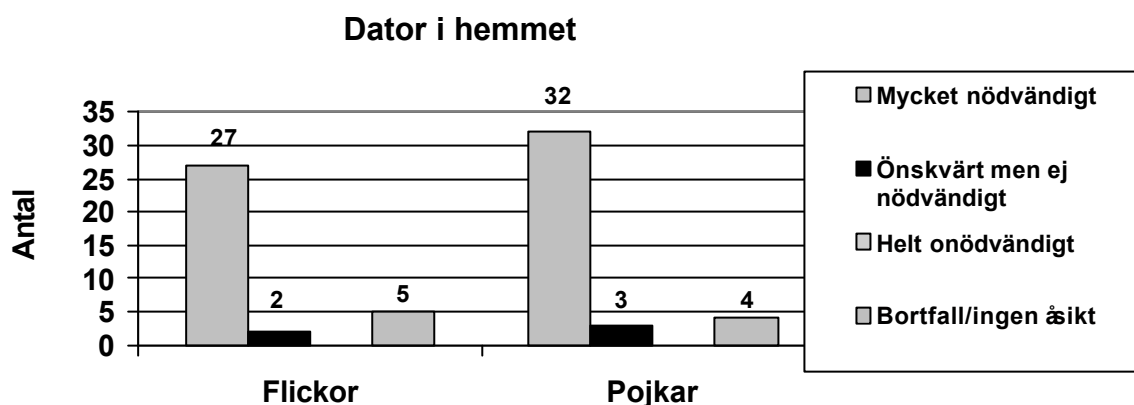

Diagram 8

Siffran anger hur många som svarat på respektive svarsalternativ.

Av diagrammet kan man utläsa följande: att ha tillgång till dator i hemmet anser fler pojkar än flickor vara **mycket nödvändigt**. Det är ingen av respondenterna som tycker att det är **helt onödigt**. Det är ungefär lika många flickor som pojkar som anser att det är **önskvärt men ej nödvändigt** med dator i hemmet. Då kan man ju fråga sig om det finns någon skillnad i svaren beroende på vilken skola man går på? Svaret kommer här nedan.

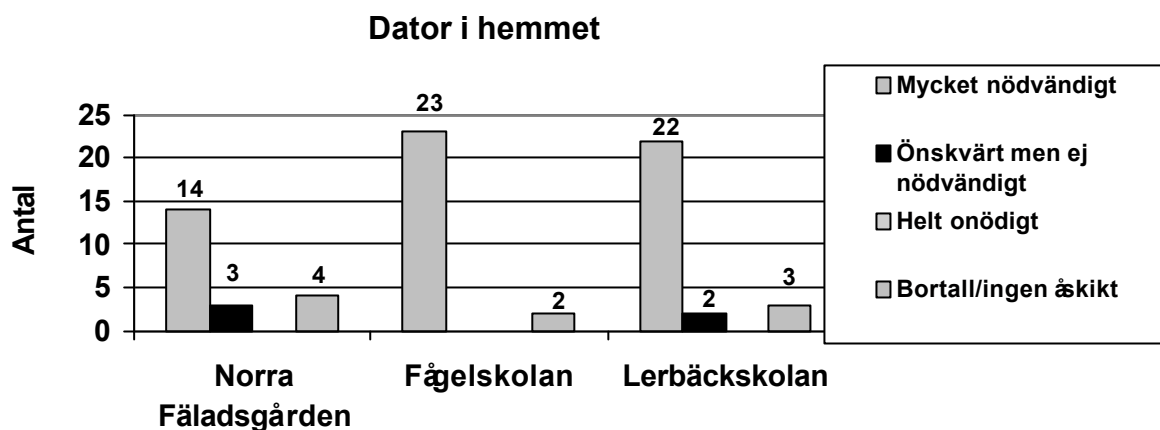

Diagram 9

Siffran anger hur många som svarat på respektive svarsalternativ.

Av diagrammet här ovan kan man utläsa det som följer: ungefär lika många respondenter på Norra Fäladsgården och Lerbäckskolan anser att det kan vara **önskvärt men ej nödvändigt** med dator i hemmet. Det är flest respondenter på Fågelskolan och Lerbäckskolan som anser att det är **mycket nödvändigt** med dator i hemmet, medan det är något färre som angivit samma svarsalternativ på Norra Fäladsgården.

Tio konsumtionsartiklar som respondenterna tycker är mycket nödvändigt

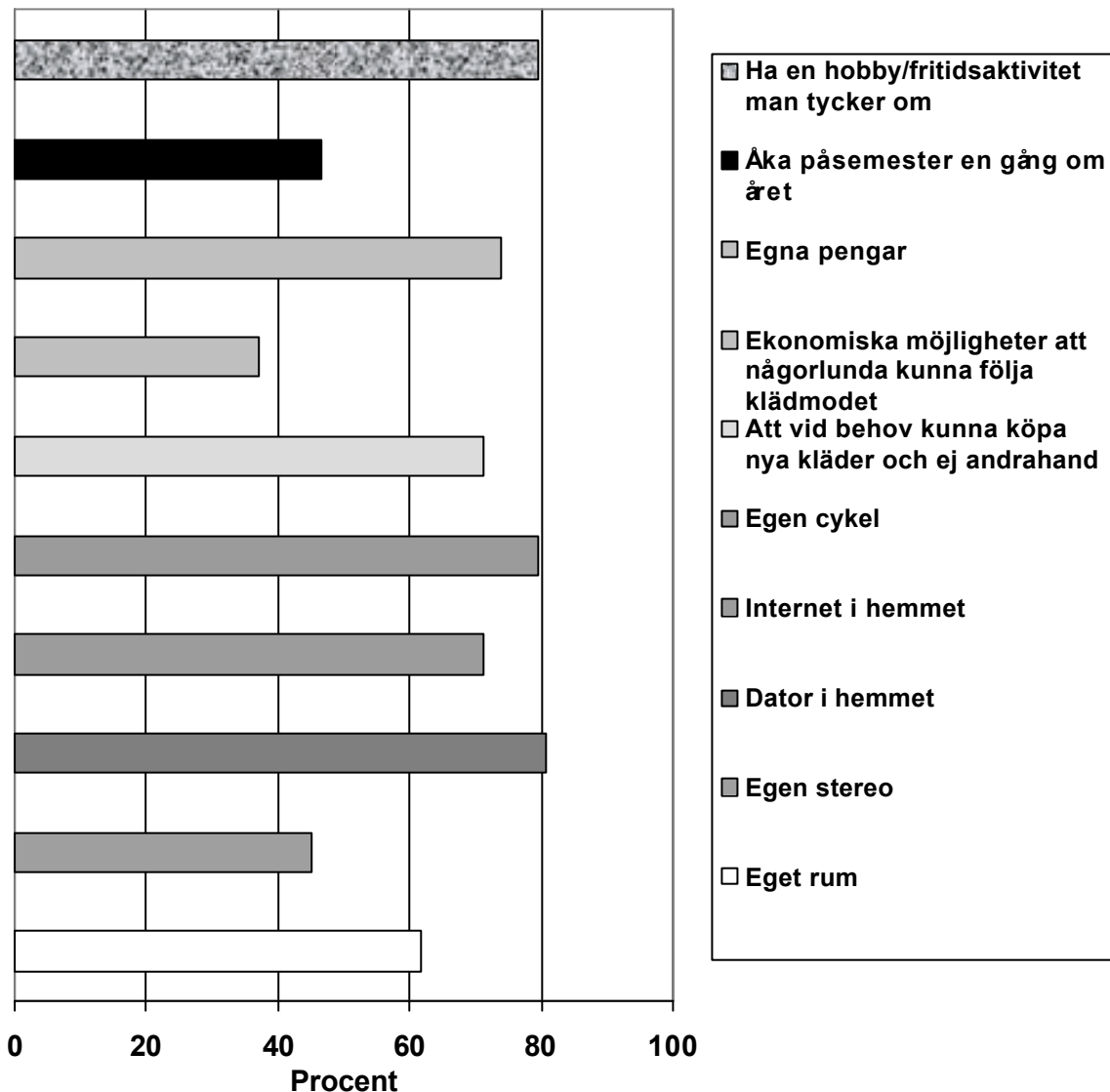

Diagram 10

På frågan ”ekonomiska möjligheter att någorlunda kunna följa klädmodet” fanns det ett internt bortfall bland flickorna. I ovanstående diagram kan man utläsa att flertalet respondenter anser att det är **mycket nödvändigt** att ha tillgång till dator i hemmet. På delad andraplats kommer egen cykel samt ha en hobby/fritidsaktivitet man tycker om. Att ha ekonomiska möjligheter att någorlunda kunna följa klädmodet ligger i detta diagram på sista plats.

Tio konsumtionsartiklar som respondenterna tycker är helt onödigt

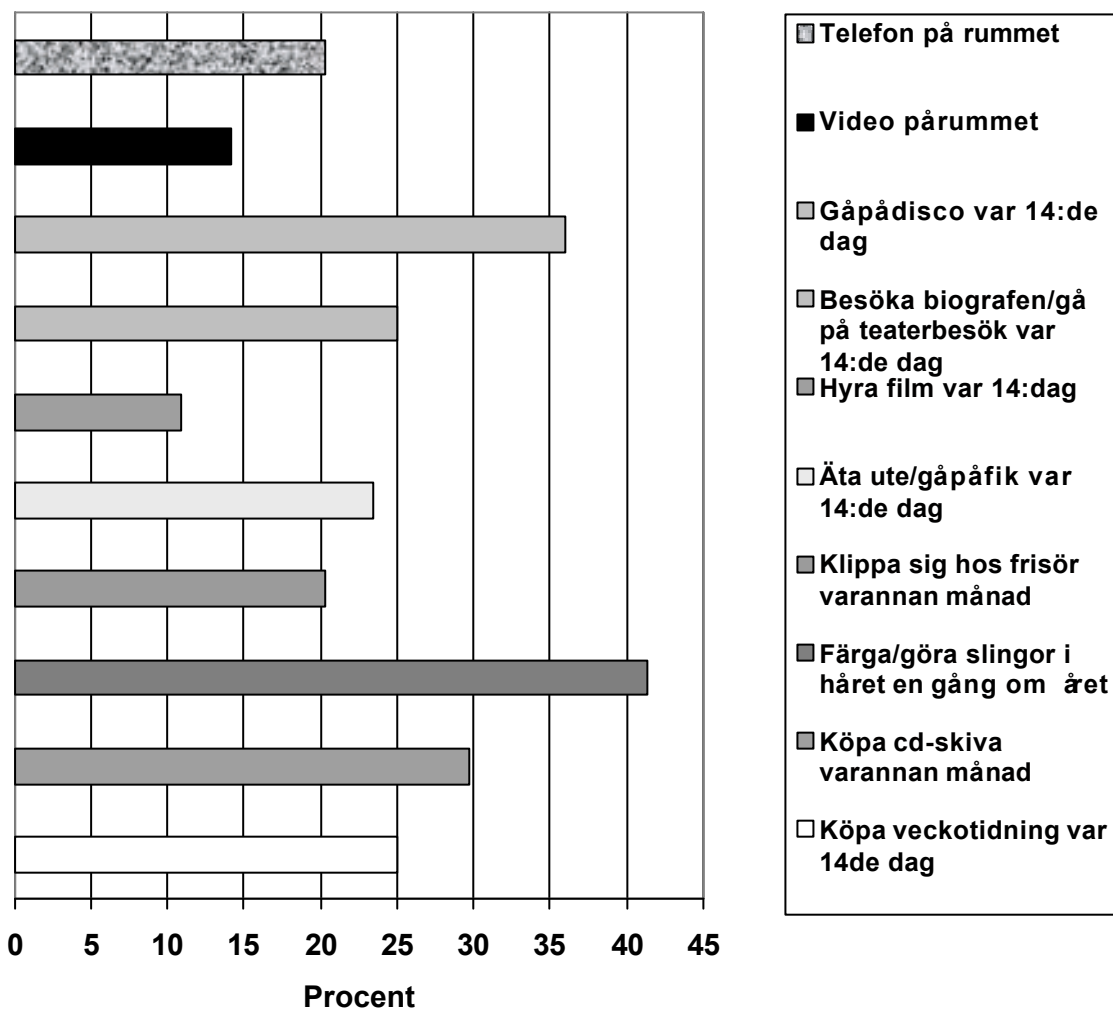

Diagram 11

På frågan ”färga/göra slingor i håret en gång om året” fanns det ett internt bortfall bland pojkarna. Diagrammet ovan anger de tio konsumtionsartiklar respondenterna tycker är **helt onödiga**. Flest respondenter anser att färga/göra slingor i håret en gång om året är **helt onödigt**. Gå på disco var 14:de dag kommer på andraplats som **helt onödigt**. Vidare kan man utläsa att det finns delade meningar om att hyra film var 14:de dag.

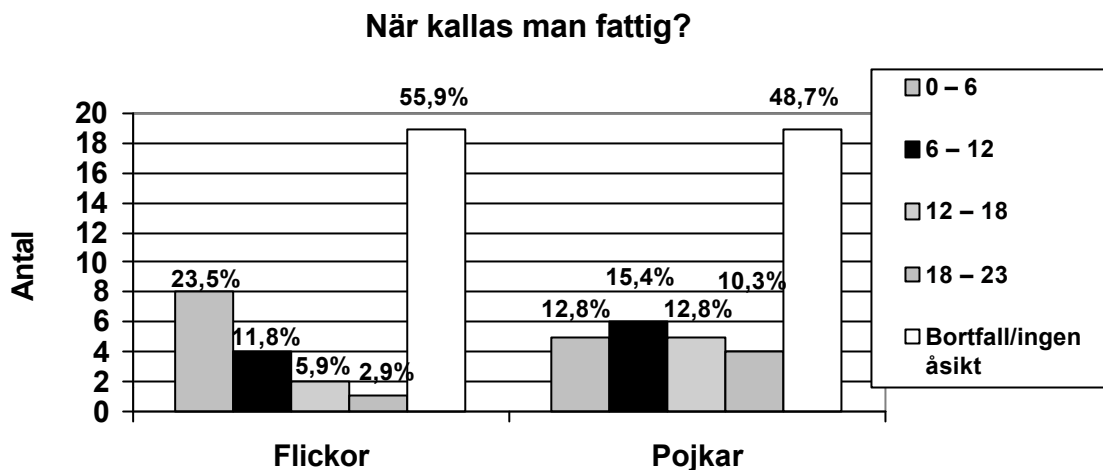

Diagram 12

Procenttal anger hur många flickor/pojkar som svarade på de olika svarsalternativen, i förhållande till antalet flickor/pojkar.

Diagrammet ovan är svarsfrekvensen på enkätfråga nummer 24. Här kan man utläsa att över hälften av flickorna har svarat **ingen åsikt** eller valt att helt hoppa över frågan. Nästan hälften av pojkarna har gjort likadant. Av de flickor och pojkar som angivit svarsalternativ **0-6**, har en del i efterhand sagt att de trodde de gällde att man var fattig om man inte hade frågorna 0-6. Ovanstående är alltså ett tecken på att respondenterna inte riktigt förstod innebörden av frågan. Jag ska därför här förklara vad jag menade med den. Min avsikt med frågan var att se var respondenterna drog gränsen mellan fattiga och icke-fattiga. Exempelvis; anser respondenterna att man är fattig om man inte har möjlighet till att köpa/göra 0-6, 6-12, 12-18 eller 18-23 av de konsumtionsartiklar som det frågas om i enkäten.

3 ANALYS

Den konsensuella definition av fattigdom bygger på vad majoriteten av människor uppger som nödvändiga konsumtionsartiklar. I studien som genomfördes i Storbritannien under 1980-talet, fick respondenterna uppge vilka konsumtionsartiklar de ansåg vara nödvändiga för att upprätthålla en minimistandard (Nordlund, 1993). De svar jag erhållit genom enkäten betyder förmodligen inte att respondenterna utgått från vad de anser vara minimistandard. Utan då jag delat ut enkäten har jag uppmanat respondenterna att svara utifrån vad de anser att alla barn i deras ålder borde ha tillgång till eller äga. Sonesson tar i sin bok ”*Barn och konsumtion*” (1999) upp en forskare som anser att barn har ett större behov av att uttrycka sig genom konsumtionsartiklar än vuxna. De rätta prylarna fungerar som en inträdesbiljett till kamratgruppen menar forskaren (Sonesson, 1999). Detta kan vara av betydelse nu när jag ska besvara mina frågesällningar. Jag tror att det skiljer sig åt vad respondenterna anser vara nödvändig konsumtion beroende på i vilket område man bor i. I invandrartäta och socialbidragstäta områden där föräldrarna kanske inte har så god ekonomi, kanske barnen inte svarat likadant som barnen som bor i ett annat område.

I tabell 1 kan man se skillnader och likheter mellan de tre olika områdena. På Norra Fälåden är ca 50 % av antalet hushåll med socialbidrag barnfamiljer. Därför är sannolikheten att respondenterna har föräldrar/förälder som erhåller socialbidrag ganska stor, vilket inte är fallet om man tittar på förhållandena på Väster och Kobjer. Men jag kan heller inte helt utesluta att det inte finns respondenter vars föräldrar/förälder får socialbidrag även i dessa områden.

I diagram 10 redovisas de tio konsumtionsartiklar som respondenterna anser **vara mycket nödvändiga**, dessa är utvalda från de 23 konsumtionsartiklar som presenterades i enkäten (se bilaga 1). Dator i hemmet är det som de flesta respondenterna anser vara **mycket nödvändigt**. Att ha en egen cykel och stereo är också med bland de 10 konsumtionsartiklarna. Utgår man från den konsensuella fattigdomsdefinitionen ska de konsumtionsartiklar som över 50% av respondenterna anser vara mycket nödvändiga, tyda på en minimistandard. Enligt respondenternas svar kan jag utläsa att minimistandarden är följande: ha en hobby/fritidsaktivitet man tycker om, egna pengar, att vid behov kunna köpa nya kläder och ej andrahand, egen cykel, internet och dator i hemmet samt eget rum.

Enkätfrågan om egna pengar är väldigt opreciserad. Det är inte helt säkert att alla respondenterna svarat utifrån samma ”referensramar”. En del av respondenterna kanske uppskattar att egna pengar betyder att man ska ha bankmedel medan andra ser det som att de

får barnbidraget/månadspeng av föräldrarna. Att så många av respondenterna anser det vara nödvändigt med egen stereo kan dels bero på att musik oftast säljs i form av en CD-skiva, dels att priserna på en stereo har sjunkit markant under åren. Det är inte längre någon stor investering att köpa en stereo som det var för tio år sedan. Att datorn är med bland de tio konsumtionsartiklarna blev jag inte förvånad över. Dator är en del i vardagen. Olika former av dataspel har ersatt den spontana och fria leken. Även för skolarbetet har respondenterna nytta av datorn med dess rättstavningsprogram etc.

Jag kan inte se någon markant skillnad mellan flickornas och pojkarnas olika svarsalternativ, de har svarat förvånansvärt lika. Av de resultat som redovisas som diagram i studien kan man utläsa följande: Det är fler pojkar än flickor som anser det vara **mycket nödvändigt** att klippa sig hos frisören varannan månad. En förklaring kan vara att flertalet flickor har långt hår och att de därför inte behöver klippa sig varannan månad. En annan förklaring kan vara att de blir klippta i hemmet. Pojkar med kort hår har mer ”komplicerade” frisyrer som inte lika lätt kan klippas i hemmet. Jag kan även se mycket stora skillnader på hur respondenterna på de olika skolorna har svarat på denna fråga. Text är det ingen av flickorna på Norra Fäladsgården som anser att det vara **mycket nödvändigt** att klippa sig varannan månad hos frisör. Är förklaringen till detta så enkel att alla flickorna i denna sjundeklass hade långt hår eller är det kanske så att killarna är mer utseende fixerade än flickorna? Den frågan kan jag inte besvara i nuläget. Totalt sett är det dubbelt så många pojkar än flickor som har angett att det är mycket viktigt, medan det är lika många flickor som pojkar på Fågelskolan som anser att det är **mycket nödvändigt** att klippa sig hos frisören varannan månad.

Även när jag tittar på diagram 4 ”*eget rum*” kan jag se skillnader på svarsalternativen. Det är en större andel pojkar som anser det vara **mycket nödvändigt** med eget rum än flickor. Tittar man i samma diagram kan man även se att det skiljer sig beroende på vilken skola man tittar på. På Fågelskolan är det fler flickor än pojkar som anser det vara **mycket nödvändigt** medan det är fler pojkar än flickor som anser det **mycket nödvändigt** på Norra Fäladsgården och Lerbäckskolan. Jämför man sedan hur många flickor respektive pojkar på varje skola som anser att det är **mycket nödvändigt** med eget rum, ser man att det är färre respondenterna på Norra Fäladsgården än på Fågelskolan och på Lerbäckskolan som anser det **mycket nödvändigt** med eget rum. Kanske kan det ha sin förklaring i att det procentuellt finns fler hushåll med barn som erhåller socialbidrag på Norra Fäladen. Om man inte har det så gott ställt ekonomiskt har kanske inte familjen råd att hyra/äga en större bostad. Därför är kanske barnen vana vid att dela rum och ser då det som en självklarhet.

I diagram 6 ”*egen stereo*” anser ett något större antalet pojkar än flickor att en egen stereo kan vara ***önskvärt men ej nödvändigt***. Som i diagram 4 ”*eget rum*” kan man även se i diagram 7 ”*egen stereo*” att respondenterna på Norra Fäladsgården skiljer sig från de övriga respondenterna. Det är bara ett fåtal som anser att det är ***mycket nödvändigt*** medan det är över dubbelt så många som anser att egen stereo kan vara ***önskvärt men ej nödvändigt***. Orsaken kan vara att Norra Fäladen är ett område med procentuellt fler hushåll med barn som erhåller socialbidrag än de övriga områdena. Vilket kan tyda på att barnen är mer vana att dela saker och ting med de övriga familjemedlemmarna. Tittar man på hur Fågelskolan och Lerbäckskolan har svarat är deras svar mer homogena. Ungefär lika många respondenter anser att det är ***mycket nödvändigt*** eller ***önskvärt men ej nödvändigt*** med egen stereo.

Diagram 9 ”*dator i hemmet*” skiljer sig inte nämnvärt åt än föregående redovisade diagram. Norra Fäladsgården visar ett markant lägre antal än Fågelskolans och Lerbäckskolans vid svarsalternativet ***mycket nödvändigt***. Här skiljer sig Fågelskolan lite mot Lerbäckskolan. Det är ingen av respondenterna på Fågelskolan som anser att dator i hemmet kan ***vara önskvärt men ej nödvändigt*** medan det är två respondenter på Lerbäckskolan. Men i övrigt är de båda skolorna homogena.

Jag ska nu dra några slutsatser utifrån diagram 12 ”När kallas man fattig?” trots att svarsfrekvensen är låg. Över hälften av flickorna har angett ***ingen åsikt*** eller helt enkelt hoppat över att svara på denna fråga. Av pojkarna är det något under hälften som svarat på liknande sätt. Vilket enligt mig tyder detta på att respondenterna inte har förstått frågan. Det har jag i och för sig stöd för, då det är en del utav respondenterna som i efterhand har berättat att de uppfattat frågan fel. Nästan lika många flickor som pojkar anser att man är fattig om man inte kan göra/äga ***18-23*** av de angivna konsumtionsartiklarna i enkäten. Det är något fler flickor än pojkar som anser att man är fattig då man inte kan göra/äga ***0-6*** av konsumtionsartiklarna.

3.1 Slutsats

Då jag analyserat de olika diagrammen har jag inte sett några tydliga skillnader mellan flickors och pojkars svar på de olika frågorna. Däremot har jag sett stora skillnader mellan Norra Fäladsgården och de två andra skolorna. Av svaren att utläsa har jag sett att respondenterna på Norra Fäladsgården anser att flertalet konsumtionsartiklar är mindre nödvändiga än de övriga respondenterna. Detta kan förklaras med att Norra Fäladsgården tillhör området Norra Fäladen som procentuellt har fler antal hushåll med barn som erhåller socialbidrag i förhållande till de andra två skolorna.

LITTERATURFÖRTECKNING

Denscombe, Martyn (2000) *Forskningshandbok – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* Studentlitteratur Lund

Hjort, Torbjörn & Salonen, Tapio (2000) *Knapphetens boningar om fattiga barnfamiljers boende och ekonomi* Meddelande från socialhögskolan

Nordlund, Andreas (1993) kapitel Nödvändig konsumtion i Halleröd, B, Marklund, S, Nordlund, A & Stattin, M *Konsensuell fattigdom – en studie av konsumtion och attityder till konsumtion* Umeå studies in sociology no 104 1993

Näsman, Elisabeth & von Gerber, Christina (1999) *Räkna med oss Vi i 5:an berättar om pengar*. Rapport 1999 från forskningsprojektet För lite för pengar? Linköpings universitet

Näsman, Elisabeth & von Gerber, Christina (2001a) *Mina pengar! Kan små barn handla själv?* Rapport II 2000 från forskningsprojektet För lite för pengar? Linköpings universitet

Näsman, Elisabeth & von Gerber, Christina (2001b) *Typ pank Från 5:an till 9:an – en väg mot ekonomisk kompetens?* Rapport III 2001 från forskningsprojektet För lite för pengar? Linköpings universitet

Rasmusson, Bodil (1998:7) *Stadsbarndom Om barns vardag i en modern förort* Meddelanden från socialhögskolan

Salonen, Tapio (2002a) *Barnfattigdomen i Sverige* Sammanfattning av studien ”Barns ekonomiska utsatthet under 1990-talet” Rädda barnen

Salonen, Tapio (2002b) *Barnfattigdomen i Sverige 2000* Sammanfattning av studien ”Barns ekonomiska utsatthet – 2000” Rädda barnen

Sonesson, Inga (1999) *Barn och konsumtion En redovisning av femton års svensk forskning* Forskningsrådsnämnden FRN Rapport 99:6 Uppsala

Trost, Jan (2001) *Enkätboken* Studentlitteratur andra upplagan Lund

Internet

Rädda barnens hemsida <http://www.rb.se> (021005)

Ny undersökning i dag avslöjar den ihåliga välfärden i Sverige: "Vart femte barn lever i fattigdom"

Lunds kommuns hemsida <http://www.lund.se> (021209)

http://www.lund.se/kommuninformation/03_statistik/02_stadsdelar.asp

Informations källa

Bengt – Åke Leijon statistiker Lunds kommun (telefon) (021211)

BILAGA 1

Enkät

Tjej Kille

Det är viktigt att du svarar utifrån **vad du tycker är nödvändigt** att kunna köpa, äga eller ha i din ålder.

Svara genom att sätta ETT X i rutan

1.) Ha eget rum

- tycker att det är mycket nödvändigt
- kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- helt onödigt
- ingen åsikt

2.) Telefon på rummet

- tycker att det är mycket nödvändigt
- kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- helt onödigt
- ingen åsikt

3.) Tv på rummet

- tycker att det är mycket nödvändigt
- kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- helt onödigt
- ingen åsikt

4.) Video pårummet

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

5.) Egen stereo

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

6.) Bärbar cd-spelare/minidisc

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

7.) Tillgång till dator i hemmet

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

8.) Tillgång till Internet i hemmet

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

9.) Egen mobiltelefon

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

10.) Egen cykel

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

11.) Att vid behov kunna köpa nya kläder och ej andrahand

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

12.) Ekonomiska möjligheter till att någorlunda kunna följa klädmodet

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

13.) Ha tillgång till egna pengar

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

14.) Möjlighet att åka på en semesterresa en gång om året

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

15.) Kunna gå ut på disco var fjortonde dag

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

16.) Besöka biografen/göra ett teaterbesök var fjortonde dag

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

17.) Möjlighet att hyra film var fjortonde dag

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

18.) Äta ute/gå på fik en gång i veckan

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

19.) Ha en hobby eller fritidsaktivitet som man tycker om

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

20.) Klippa sig hos frisören minst en gång varannan månad

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

21.) Färga/göra slingor i håret en gång om året

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

22.) Köpa en cd- skiva varannan månad

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

23.) Köpa en veckotidning varannan vecka

- ÿ tycker att det är mycket nödvändigt
- ÿ kan vara önskvärt men ej nödvändigt
- ÿ helt onödigt
- ÿ ingen åsikt

24.) Hur många av dessa frågor här ovan ska man inte ha möjlighet till att köpa/ha/göra för att kallas fattig?

• 0 – 6 • 6 – 12 • 12 – 18 • 18 – 23 • ingen åsikt

Tack för hjälpen!

ENKÄT SVAR

Eget rum:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	58,8%	64,1%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	26,5%	23,1%
Helt onödigt	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%
Ej svarat på frågan	14,7%	12,8%
Totalt	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	28,6%	78,6%	87,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	71,4%	21,4%	12,5%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	44,4%	88,9%	81,3%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	55,6%	1,1%	18,7%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt	100%	100%	100%

Telefon pårummet:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	14,7%	5,1%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	58,8%	56,4%
Helt onödigt	11,8%	23,1%
Ingen åsikt	0%	5,1%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	0%	21,4%	25%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	85,7%	71,4%	50%
Helt onödigt	14,3%	7,1%	25%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt	100%	Ca 100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	0%	22,2%	0%

Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	50%	66,7%	68,8%
Helt onödigt	40%	1,1%	25%
Ingen åsikt	10%	0%	6,3%
Totalt ca	100%	100%	100%

TV på rummet:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	17,6%	28,2%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	58,8%	59%
Helt onödigt	8,8%	0%
Ingen åsikt	0%	2,6%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	0%	21,4%	37,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	71,4%	71,4%	62,5%
Helt onödigt	28,6%	7,1%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	40%	22,2%	31,3%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	60%	77,8%	62,5%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	6,3%
Totalt ca	100%	100%	100%

Video på rummet:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	5,9%	10,3%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	64,7%	66,7%
Helt onödigt	14,7%	10,3%
Ingen åsikt	0%	2,6%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	0%	21,4%	25%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	71,4%	78,6%	75%
Helt onödigt	28,6%	21,4%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket	20%	0%	12,5%

nödvändigt			
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	60%	88,9%	75%
Helt onödigt	20%	11,1%	6,3%
Ingen åsikt	0%	0%	6,3%
Totalt ca	100%	100%	100%

Egen stereo:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	47,1%	46,3%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	38,2%	43,6%
Helt onödigt	0%	2,6%
Ingen åsikt	0%	0%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	14,3%	78,6%	50%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	85,7%	21,4%	50%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	30%	33,3%	68,8%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	60%	66,7%	31,2%
Helt onödigt	10%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

Bärbar cd-spelare/minidisc:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	14,7%	12,8%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	52,9%	69,2%
Helt onödigt	11,8%	5,1%
Ingen åsikt	5,9%	2,6%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	14,3%	21,4%	12,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	42,9%	64,3%	75%
Helt onödigt	28,6%	7,1%	12,5%
Ingen åsikt	14,3%	7,1%	0%

Totalt ca	100%	100%	100%
-----------	------	------	------

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	20%	0%	18,8%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	70%	100%	68,8%
Helt onödigt	10%	0%	6,3%
Ingen åsikt	0%	0%	6,3%
Totalt ca	100%	100%	100%

Tillgång till dator i hemmet:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	79,4%	82,1%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	5,9%	7,7%
Helt onödigt	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	85,7%	100%	87,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	14,3%	0%	12,5%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	80%	100%	93,8%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	20%	0%	6,3%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

Tillgång till internet i hemmet:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	64,7%	76,9%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	20,6%	12,8%
Helt onödigt	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket	85,7%	71,4%	75%

nödvändigt			
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	14,3%	28,6%	25%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	70%	100%	87,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	30%	0%	12,5%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

Egen mobiltelefon:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	35,3%	23,1%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	38,2%	60%
Helt onödigt	11,8%	5,1%
Ingen åsikt	0%	2,6%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	28,6%	50%	37,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	42,9%	42,9%	50%
Helt onödigt	28,6%	7,1%	12,5%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	10%	33,3%	31,3%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	80%	66,7%	56,3%
Helt onödigt	10%	0%	6,3%
Ingen åsikt	0%	0%	6,3%
Totalt ca	100%	100%	100%

Egen cykel:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	82,4%	76,9%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	2,9%	12,8%
Helt onödigt	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%

Totalt ca	100%	100%
-----------	------	------

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	100%	92,9%	100%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	0%	7,1%	0%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	50%	100%	100%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	50%	0%	0%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

Att vid behov kunna köpa nya kläder och ej andrahand:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	76,5%	66,7%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	8,8%	20,5%
Helt onödigt	0%	0%
Ingen åsikt	0%	2,6%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	85,7%	92,9%	87,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	14,3%	7,1%	12,5%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	80%	88,9%	62,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	20%	11,1%	31,3%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	6,3%
Totalt ca	100%	100%	100%

Ekonomiska möjligheter att någonlunda kunna följa klädmodet:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	41,2%	33,3%

Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	29,4%	46,2%
Helt onödigt	2,9%	7,7%
Ingen åsikt	5,9%	2,6%
Ej svarat på frågan	20,6%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	42,9%	61,5%	42,9%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	42,9%	30,8%	42,9%
Helt onödigt	14,3%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	7,7%	14,3%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	20%	55,6%	37,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	70%	44,4%	43,8%
Helt onödigt	10%	0%	12,5%
Ingen åsikt	0%	0%	6,3%
Totalt ca	100%	100%	100%

Tillgång till egna pengar:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	73,5%	74,4%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	11,8%	15,4%
Helt onödigt	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	85,7%	92,9%	75%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	14,3%	7,1%	25%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	100%	88,9%	68,8%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	0%	11,1%	31,3%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

Möjlighet att åka påsemester en gång om året:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	41,2%	51,3%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	41,2%	30,8%
Helt onödigt	2,9%	7,7%
Ingen åsikt	0%	0%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	57,1%	42,9%	50%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	42,9%	57,1%	37,5%
Helt onödigt	0%	0%	12,5%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	40%	88,9%	50%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	60%	11,1%	31,3%
Helt onödigt	0%	0%	18,8%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

Gåpådisco var 14:de dag:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	14,7%	5,1%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	41,2%	43,6%
Helt onödigt	26,5%	35,9%
Ingen åsikt	2,9%	5,1%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	0%	21,4%	25%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	42,9%	57,1%	37,5%
Helt onödigt	57,1%	14,3%	37,5%
Ingen åsikt	0%	7,1%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	0%	0%	12,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	40%	66,7%	43,8%
Helt onödigt	60%	33,3%	31,3%
Ingen åsikt	0%	0%	12,5%

Totalt ca	100%	100%	100%
-----------	------	------	------

Besöka biografen/göra teaterbesök var 14:de dag:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	0%	7,7%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	61,8%	51,3%
Helt onödigt	23,5%	20,5%
Ingen åsikt	0%	10,3%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	0%	0%	0%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	57,1%	71,4%	87,5%
Helt onödigt	42,9%	28,6%	12,5%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	0%	0%	18,8%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	60%	66,7%	50%
Helt onödigt	40%	22,2%	12,5%
Ingen åsikt	0%	11,1%	18,8%
Totalt ca	100%	100%	100%

Möjlighet att hyra film var 14:de dag:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	11,8%	12,8%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	67,6%	61,5%
Helt onödigt	5,9%	12,8%
Ingen åsikt	0%	2,6%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	14,3%	14,3%	12,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	85,7%	78,6%	75%
Helt onödigt	0%	7,1%	12,5%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra	Fågelskolan	Lerbäckskolan

	Fäladsgården		
Tycker att det är mycket nödvändigt	10%	0%	25%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	70%	88,9%	56,3%
Helt onödigt	20%	11,1%	12,5%
Ingen åsikt	0%	0%	6,3%
Totalt ca	100%	100%	100%

Äta ute/gåpåfik en gång i veckan:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	11,8%	7,7%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	52,9%	56,4%
Helt onödigt	20,6%	20,5%
Ingen åsikt	0%	5,1%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	14,3%	7,1%	25%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	71,4%	64,3%	50%
Helt onödigt	14,3%	28,6%	25%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	10%	11,1%	6,3%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	70%	77,8%	50%
Helt onödigt	20%	11,1%	31,3%
Ingen åsikt	0%	0%	12,5%
Totalt ca	100%	100%	100%

Ha en hobby/fritidsaktivitet som man tycker om:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	76,5%	82,1%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	5,9%	7,7%
Helt onödigt	2,9%	0%
Ingen åsikt	0%	0%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	85,7%	92,9%	87,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	0%	7,1%	12,5%
Helt onödigt	14,3%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%

Totalt ca	100%	100%	100%
-----------	------	------	------

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	80%	88,9%	100%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	20%	11,1%	0%
Helt onödigt	0%	0%	0%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

Klippa sig hos frisören minst en gång varannan månad:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	20,6%	38,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	50%	28,2%
Helt onödigt	14,7%	20,5%
Ingen åsikt	0%	2,6%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	0%	21,4%	50%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	100%	57,1%	25%
Helt onödigt	0%	21,4%	25%
Ingen åsikt	0%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	40%	33,3%	50%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	40%	44,4%	18,8%
Helt onödigt	20%	22,2%	25%
Ingen åsikt	0%	0%	6,3%
Totalt ca	100%	100%	100%

Färga/göra slingor i håret en gång om året:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	28,6%	10,3%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	38,2%	17,9%
Helt onödigt	23,5%	46,2%
Ingen åsikt	2,9%	12,8%
Ej svarat på frågan	14,7%	12,8%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	14,3%	21,4%	37,5%
Kan vara önskvärt men ej	42,9%	57,1%	37,5%

nödvändigt			
Helt onödigt	57,1%	14,3%	25%
Ingen åsikt	0%	7,1%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	11,1%	11,1%	12,5%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	22,2%	22,2%	18,8%
Helt onödigt	55,6%	55,6%	50%
Ingen åsikt	11,1%	11,1%	18,8%
Totalt ca	100%	100%	100%

Köpa en cd-skiva varannan månad:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	2,9%	7,7%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	58,8%	46,2%
Helt onödigt	28,6%	30,8%
Ingen åsikt	2,9%	2,6%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%
Totalt ca	100%	100%

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	0%	7,1%	0%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	42,9%	71,4%	87,5%
Helt onödigt	42,9%	21,4%	12,5%
Ingen åsikt	14,3%	0%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	10%	22,2%	0%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	50%	44,4%	60%
Helt onödigt	40%	33,3%	33,3%
Ingen åsikt	0%	0%	6,7%
Totalt ca	100%	100%	100%

Köpa en veckotidning var 14:de dag:

	Flickor	Pojkar
Tycker att det är mycket nödvändigt	14,7%	15,4%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	44,1%	43,6%
Helt onödigt	17,6%	25,6%
Ingen åsikt	8,8%	5,1%
Ej svarat på frågan	14,7%	10,3%

Totalt ca	100%	100%
-----------	------	------

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	14,3%	13,3%	25%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	28,6%	64,3%	50%
Helt onödigt	28,6%	14,3%	25%
Ingen åsikt	28,6%	7,1%	0%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
Tycker att det är mycket nödvändigt	20%	33,3%	6,3%
Kan vara önskvärt men ej nödvändigt	60%	44,4%	43,8%
Helt onödigt	20%	22,2%	37,5%
Ingen åsikt	0%	0%	12,5%
Totalt ca	100%	100%	100%

Hur många av dessa frågor här ovan ska man inte ha möjlighet till att köpa/ha/göra för att kallas fattig?:

	Flickor	Pojkar
0-6	23,5	12,8
6-12	11,8	15,4
12-18	5,9	12,8
18-23	2,9	10,3
Ingen åsikt	41,2	38,5
Ej svarat på frågan	14,7	10,3
Totalt ca	100	100

FLICKOR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
0-6	14,3%	28,6%	37,5%
6-12	14,3%	7,1%	25%
12-18	14,3%	0%	12,5%
18-23	14,3%	0%	0%
Ingen åsikt	42,9%	64,3%	25%
Totalt ca	100%	100%	100%

POJKAR

	Norra Fäladsgården	Fågelskolan	Lerbäckskolan
0-6	10%	33,3%	6,3%
6-12	20%	0%	25%
12-18	30%	0%	12,5%
18-23	20%	0%	12,5%
Ingen åsikt	20%	66,7%	43,8%
Totalt ca	100%	100%	100%

